

ความสัมพันธ์สังเคราะห์กันระหว่างการกระทำความคิดนึก(มโนกรรม) ทางกาย

(กายกรรม) คำพูด(วจีกรรม)หรือศีลสังวร, อินทรีย์๕ พละ๕ และมรรค๘

เหล่าใดเป็นอินทรีย์เหล่านั้นย่อมเป็นพละ “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งใดเป็นสัทธินทรีย์ สิ่งนั้นเป็นสัทธาพละ สิ่งใดเป็นวิริยอินทรีย์ สิ่งนั้นเป็นวิริยพละ... สิ่งใดเป็นสติอินทรีย์ สิ่งนั้นเป็นสติพละ... สิ่งใดเป็นสมาธิอินทรีย์ สิ่งนั้นเป็นสมาธิพละ... สิ่งใดเป็นปัญญาอินทรีย์ สิ่งนั้นเป็นปัญญาพละ...” **สาเกตสูตร มหา. ส. (๙๗๗-๙๘๐)**

มรรค๘ อริยสังขการที่๔ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ทางอันประเสริฐ ประกอบด้วยองค์แปด คือ ปัญญาเห็นชอบ ความดำริชอบ เจรจาชอบ กระทำชอบ เลี้ยงชีพชอบ พยายามชอบ ระลึกชอบ ตั้งจิตมั่นชอบ

๑. **สัมมาทิฐิ** ปัญญาอันเห็นชอบ

ความรู้ในทุกข์ ความรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์ ความรู้ในธรรมเป็นที่ดับทุกข์ ความรู้ในข้อปฏิบัติให้ถึงธรรมเป็นที่ดับทุกข์ สงเคราะห์ลงใน **ปัญญาอินทรีย์** คือ อินทรีย์เหล่าปัญญา

๒. **สัมมาสังกัปปะ** ความดำริชอบ

ความดำริในการออกจากกาม ความดำริในความไม่พยายาบาท ความดำริในการไม่เบียดเบียน คือส่วน **มโนกรรม(ศีลสังวร)**

๓. **สัมมาวาจา** เจรจาชอบ

คือการงดเว้นจากการกล่าวคำเท็จ งดเว้นจากการกล่าววาจาส่อเสียด งดเว้นจากการกล่าววาจาหยาบคาย งดเว้นจากการกล่าววาจาเพื่อเจ้า คือส่วน **วจีกรรม (ศีลสังวร)**

๔. **สัมมากัมมันตะ** การกระทำชอบ

การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ งดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขามิได้ให้ งดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม คือส่วน **กายกรรม(ศีลสังวร)**

๕. **สัมมาอาชีวะ** การเลี้ยงชีพชอบ

ละเว้นการเลี้ยงชีพที่ผิด มีความเป็นอยู่ด้วยการเลี้ยงชีพที่ชอบที่ถูกต้อง คือส่วน **กายกรรม (ศีลสังวร)**

๖. **สัมมาวายามะ** ความพยายามชอบ

การยังความพอใจ(ฉันทะ)ให้บังเกิด ย่อมพยายาม ย่อมระดมความเพียร ย่อมระคอง ตั้งจิตไว้ เพื่อมิให้อกุศลธรรม อันเป็นบาปที่ยังไม่เกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้น

ย่อมยังความพอใจ(ฉันทะ)ให้บังเกิด ย่อมพยายาม ย่อมระดมความเพียร ย่อมระคอง ตั้งจิตไว้ เพื่อละอกุศลธรรมอันเป็นบาปที่เกิดขึ้นแล้ว

ย่อมยังความพอใจ(ฉันทะ)ให้บังเกิด ย่อมพยายาม ย่อมระดมความเพียร ย่อมระคอง ตั้งจิต

ไว้ เพื่อยังกุศลธรรมที่ยังไม่บังเกิดให้เกิดขึ้น

ย่อมยังความพอใจ(ฉันทะ)ให้บังเกิด ย่อมพยายาม ย่อมระดมความเพียร ย่อมระครอง ตั้งจิตไว้เพื่อความตั้งอยู่ไม่ให้อาปัสยุ เพื่อความเจริญยิ่ง เพื่อความไพบูลย์มีขึ้นเต็มเปี่ยมแห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สงเคราะห์ลงใน **วิริยินทรีย์(สัมมัตถาน๔)**

๗. **สัมมาสติ** ความระลึกชอบ

เป็นผู้มีความเพียร มีสติ มีสัมปชัญญะ ฝ่าตามดูกายในกายอยู่ กำจัดความพอใจ และไม่พอใจในโลกออกเสียได้

เป็นผู้มีความเพียร มีสติ มีสัมปชัญญะ ฝ่าตามดูเวทนาในเวทนาอยู่ กำจัดความพอใจและไม่พอใจในโลกออกเสียได้

เป็นผู้มีความเพียร มีสติ มีสัมปชัญญะ ฝ่าตามดูจิตในจิตอยู่ กำจัดความพอใจและไม่พอใจในโลกออกเสียได้

เป็นผู้มีความเพียร มีสติ มีสัมปชัญญะ ฝ่าตามดูธรรมในธรรมอยู่ กำจัดความพอใจและไม่พอใจในโลกออกเสียได้

สงเคราะห์ลงใน **สตินทรีย์ (สติปฏิฐาน ๔)**

๘. **สัมมาสมาธิ** ความตั้งจิตมั่นชอบ

ความสงบแล้วจากกาม สงบแล้วจากอกุศลธรรม บรรลุปฐมฌาน มีวิตก วิจารณ์ มีปีติ และสุข เกิดแต่วิเวกอยู่

บรรลุทุติยฌาน มีความผ่องใสแห่งจิตในภายใน เป็นธรรมเอกผุดขึ้น เพราะวิตก วิจารณ์ สงบไป ไม่มีวิตก ไม่มีวิจารณ์ มีปีติ และสุขอันเกิดแต่สมาธิอยู่

มีอุเบกขา มีสติ มีสัมปชัญญะ เสวยสุขด้วยนามกาย เพราะปีติสิ้นไป บรรลุตติยฌานที่พระอรหิยะทั้งหลายสรรเสริญว่า ผู้ได้ฌานนี้เป็นผู้มีอุเบกขา มีสติ อยู่เป็นสุข

บรรลุจตุตถฌาน อันไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข เพราะละสุข ละทุกข์ และดับโสมนัส โทมนัสก่อนๆ ได้ มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่

สงเคราะห์ลงใน **สมาธินทรีย์**

ทั้งหมดดังกล่าว คือความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันของศีลสังวรและอินทรีย์๕ที่รวมลงในมรรคทั้งแปด